

LAUSUNTO

OULUN SYYTTÄJÄNVIRASTO

5.3.2014

Dnro 002/41/14

oikeusministeriö
PL 25
00023 Valtioneuvosto

Viite: Lausuntopyyntönnne 3.2.2014/Dnro OM 5/41/2013

LAUSUNTO KÄSITTELY- JA OIKEUSASTEJÄRJESTYKSEN MUUTTAMISTA RIKOKSEN JOHDOSTA TAPAHTUVAA LUOVUTTAMISTA JA KANSAINVÄLISTÄ PERHEOIKEUTTA KOSKEVISSA ASIOISSA

Olette viitekohdassa mainitulla sähköpostiviestillä pyytänyt muun muassa eräiden syyttäjänvirastojen lausuntoa 8.1.2014 luovutetusta työryhmämietinnöstä, joka koskee käsittely- ja oikeusastejärjestyksen muuttamista rikoksen johdosta tapahtuvaa luovuttamista ja kansainvälistä perheoikeutta koskevista asioista. Oulun syyttäjänvirasto antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Työryhmän enemmistö ehdottaa, että EU-luovuttamislakia ja pohjoismaista luovuttamislakia muutetaan siten, että muutosta luovuttamisesta päättäneen käräjäoikeuden ratkaisuun haetaan korkeimmalta oikeudelta, jos korkein oikeus myöntää valitusluvan. Vaikka ehdotettuun järjestelyyn sisältyy joitakin kansalaisten tosiasialiseen muutoksenhakuoikeuteen liittyviä perusteltuja epäilyjä, jotka on tuotu esille myös kahdessa eriävässä mielipiteessä, syyttäjänvirasto kannattaa muutosehdotusta työryhmän enemmistön esittämin perustein.

Mainitun muutoksenhakujärjestelyn johdosta on oikeusturvasyistä erittäin tärkeää varmistaa, että käsiteltäessä luovuttamisasioita ensimmäisessä oikeusasteessa, käräjäoikeudella (ja syyttäjänvirastolla) on käytössään paras mahdollinen asiantuntemus. Koska koko valtakunnassa käsitellään vuosittain enintään muutamia kymmeniä työryhmän tarkoittamia EAW- ja NAW-asioita, nykyinen asioiden keskittäminen neljään käräjäoikeuteen ja käytännössä neljään syyttäjänvirastoon ei takaa parasta mahdollista asiantuntemusta ja sen myötä riittävää oikeusturvaa. Vaikka kyseiset asiat käytännössä hoidetaan ainakin mainituissa neljässä syyttäjänvirastossa niin, että ne keskitetään tietyille syyttäjille, jokainen uusi luovutuspyyntö saa aikaan pienen ”paniikin” siitä, kuka syyttäjistä olisi muiden työkiireiden vuoksi kykenevä asian hoitamaan. Kun juttujako on laissa olevien lyhyiden määräaikojen vuoksi saatu hoidettua mieluummin minuuteissa kuin tunneissa, alkavat vastuusyyttäjän omat vaikeudet. Koska näitä asioita ei tule ratkaistavaksi edes yhtä vuodessa, on selvää, että minkäänlaista rutiinia/ammattitaitoa niiden hoitamiseen ei vuo-

sienkaan jälkeen muodostu.

Edellä olevista syistä olisi välttämätöntä, että luovutuspyynnöt Suomesta muualle keskitettäisiin vain yhteen käräjäoikeuteen ja yhteen syyttäjänvirastoon. Koska enemmistö luovutusiasioista jo nyt käsitellään Helsingin käräjäoikeudessa, luontevaa olisi, että ne keskitettäisiin jatkossa kaikki sinne. Syyttäjälaitosta ajatellen tämä mahdollistaisi erillisen kansainvälisen yksikön perustamisen Helsingin syyttäjänvirastoon Ruotsin (Tukholma) mallin mukaisesti. Loogista olisi, että Helsingin käräjäoikeus ja syyttäjänvirasto hoitaisivat myös muut ulkomailta tulevat, erilaisten puitepäätösten edellyttämät jäädytys- yms ratkaisut. Oikeusministeriön eriävässä mielipiteessä mainitut, henkilökohtaiseen kuulemiseen liittyvät vaikeudet lienevät ratkaistavissa jo nyt videoneuvotteluteitse lainsäädäntöä uudella tavalla tulkitsemalla. Selvää tietysti on, että Helsingin syyttäjänvirastolle on osoitettava lisääntyvää työmäärää vastaavat resurssit.

Luovutuspyyntöjen keskittäminen syyttäjälaitoksessa hoidettaisiin lainsäädännössä EU-luovutuslakia (12 §) ja pohjoismaista luovutuslakia (9 §) muuttamalla. Oulun syyttäjänvirasto kiinnittää lainvalmistelijoiden huomiota siihen, että 1.1.2012 voimaan tulleen syyttäjälaitoslain 7 §:n 2 momentin mukaan syyttäjä on toimivaltainen syyttäjäntehtävissä koko maassa. Tämän vuoksi ehdotettujen säännösmuutosten teksti "Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät" voi olla ristiriidassa muutoksen tarkoittaman keskittämisperiaatteen kanssa. Koska lainmuutosten tarkoitus ilmeisesti on keskittää syyttäjäntehtävät Helsingin syyttäjänvirastoon, on käsittämätöntä, miksi sitä ei suoraan kirjoiteta sisälle mainittuihin lakipykäliin. Ilmaisuihin "Helsingin käräjäoikeuden tuomiopiirissä toimivat kihlakunnansyyttäjät" tulisi korvata ilmaisulla "Helsingin syyttäjänviraston kihlakunnansyyttäjät".

Johtava kihlakunnansyyttäjä

Ilpo Virtanen